

Akkoord over Europees landbouwbeleid

Quota afgeschaft, vergroeningseisen aan inkomenssteun

In juni hebben de Europese landbouwministers, de Europese Commissie en het Europees Parlement overeenstemming bereikt over het te voeren gemeenschappelijke landbouwbeleid voor de periode 2012 tot 2020. Het ingezette beleid om prijs en productie te ontkoppelen, wordt verder doorgezet. Het budget voor inkomensvoetstukken is echter kleiner. Quota-regelingen worden afgeschaft. Nieuw zijn de vergroeningsmaatregelen voor het verkrijgen van inkomensvoetstukken.

Het akkoord wordt de komende maanden verder uitgewerkt in een Europese verordening, handelingen en uitvoeringsbepalingen. Goedkeuring en publicatie is voorzien aan het eind van dit jaar. Staatssecretaris Dijkema legt de Kamer in november de te maken nationale keuzes voor. In dit artikel een overzicht van overeengekomen punten in het akkoord en een inschatting van de consequenties voor de cumelasector op basis van de huidige informatie.

Budget

Het budget voor de Nederlandse landbouw wordt verlaagd tot ongeveer zes miljard euro. Hiervan is 5,4 miljard euro bestemd voor directe betalingen en 0,6 miljard euro voor plattelandsbeleid. Dit is volgens verwachting. Het totale budget voor de landbouw zou namelijk niet groter worden en moet ook nog eens worden verdeeld over meer lidstaten, namelijk 27. Sowiezo is het gemeenschappelijk landbouwbeleid een transfer van gelden richting zuidelijke lidstaten en nu ook

oostelijke gelegen lidstaten om daar de landbouw verder te ontwikkelen.

Ook vrijere markt voor melk en suiker

Nu kennen grote delen van de Nederlandse landbouw sector de tucht van de vrije markt al langer, bijvoorbeeld bij vol-legrondsgroenten, aardappelen, uien en varkensvlees. Ook andere sectoren, zoals de melkveehouderij en de suikerbieten-telers, krijgen nu meer te maken met het fluctueren van de prijzen als gevolg van vraag en aanbod. Het vervallen van de melkquota in 2015 was al langer bekend. Voor de suiker-quoting staat nu ook vast dat deze per 2017 verdwijnt. De Europese vangnetregeling blijft bestaan (opkoopregeling als prijzen door een bodem zakken).

Gelijk hectarebedrag

Vanaf 2015 wordt de geleidelijke overgang ingezet naar het 'verdelingsmodel' waarbij alle hectares landbouwgrond in



2019 voor een gelijk bedrag steunwaardig ('flat rate') zijn. De basispremie is voor iedereen dus gelijk. Het 'model' op basis van historisch recht wordt hiermee losgelaten. Feitelijk betekent dit met name voor intensieve melkveehouders, zetmeelaardappelteilers en vleeskalverhouders een vermindering van de inkomenssteun. Het politieke akkoord biedt de mogelijkheid dat alle landbouwers die in 2013 een steunaanvraag hebben ingediend ook toegang krijgen tot de directe betalingen. Deze groep kan worden aangevuld met fruit- en groenteteilers, telers van consumptie- en pootaardappelen en van siergewassen (zoals bollen en bloemen). Dit geldt ook voor ondernemers die kunnen aantonen dat ze in 2013 actief landbouwer waren en nooit eerder over toelagen hebben beschikt. Tevens mogen lidstaten jonge agrariërs extra steun verlenen. Lidstaten mogen hiervoor maximaal twee procent van het budget inzetten. Specifiek uitgesloten van inkomenssteun zijn in elk geval exploitanten van vliegvelden, spoorwegondernemingen, waterbedrijven, vastgoedondernemingen en sport- en recreatieterrinen.

Vergroening

Om in aanmerking te komen voor de 'vergroeningspremie' kunnen agrariërs kiezen uit één van de volgende vergroeningsmaatregelen: behouden van grasland, gewasrotatie en inrichten van ecologische aandachtsgebieden. Het areaal blijvend grasland mag ten opzichte van 2012 niet meer dan vijf procent dalen. Vrijwel zeker wordt dit voor geheel Nederland bekeken en niet per bedrijf. Bedrijven met tien tot dertig hectare bouwland moeten minimaal twee gewassen telen, boven de dertig hectare minimaal drie gewassen. Voor agrariërs met meer dan vijftien hectare bouwland (exclusief tijdelijk grasland) bedraagt het aandeel 'ecologisch aandachtsgebied' in 2015 minimaal vijf procent. In 2017 wordt bekeken of dit zeven procent moet worden. Bedrijven met meer dan 75 procent (blijvend en tijdelijk) grasland én minder dan dertig hectare bouwland zijn vrijgesteld van 'vergroening', evenals biologische bedrijven en bedrijven die geheel of gedeeltelijk in Natura 2000-gebied liggen.

Ecologische aandachtsgebieden

Onder de term 'ecologisch aandachtsgebied' vallen heggen, bomen, bufferstroken langs gewassen, stikstofbindende gewassen (erwten, bonen) en wellicht ook sloten. In november wordt duidelijk wat de specifieke nationale invulling wordt van de vergroening. Gezamenlijk beheer door een agrarische natuurvereniging telt voor vijftig procent mee om de vijf procent te halen. Als gelijkwaardige vergroeningsmaatregel kunnen ook aangemerkt worden nog te ontwikkelen duurzaamheidscertificaten. Lidstaten kunnen deze de komende jaren voorleggen aan de Europese Commissie. Als vanaf 2017 niet wordt voldaan aan de vergroeningseis wordt de 'vergroeningspremie' niet uitbetaald. Tevens volgt dan een korting van 25 procent van de vergroeningspremie op de basispremie.

Plattelandsbeleid

Plattelandsbeleid (ook wel pijler 2 genoemd) krijgt het komende half jaar invulling in het zogeheten Plattelands

Ontwikkelings Programma (POP 3). Dit beleid start in 2014 en heeft een looptijd tot en met 2020. Duidelijk is al dat in tegenstelling tot vorige programma's (POP 1 en 2) het accent meer komt te liggen op het versterken van de agrarische sector op het terrein van kennis, innovatie, klimaat en milieu. Jonge boeren hebben daarbij bijzondere aandacht. Brussel draagt voor 75 procent bij. Rijksoverheid, waterschappen en provincies dragen de overige 25 procent bij en bepalen onderling welke onderwerpen binnen POP 3 worden opgenomen. In het aparte kader is de inzet van CUMELA omschreven ten aanzien van de invulling van POP 3.

Gevolgen voor de cumelasector

Het nieuwe beleid biedt zeker kansen voor de bedrijven die actief produceren. Dat geldt dus ook voor cumelabedrijven die vrije grond huren om niet alleen de benutting van hun machines te verbeteren, maar ook willen inspelen op de verwachte grotere vraag naar ruwvoer als gevolg van de verwachte uitbreiding van de zuivelproductie. Grote vraag blijft natuurlijk of de veehouderij in staat is om na 2015 de productie uit te breiden. Ze zal dan ook antwoorden moeten vinden voor vragen vanuit de samenleving met betrekking tot dierenwelzijn, de wenselijkheid van schaalvergroting, de grotere mestproductie en de emissies van broeikasgassen. Bedrijven die minimaal vijftig procent van de door hen beteelde grond huren, zijn vrijgesteld van de vergroeningseisen.

Agrarische natuurverenigingen krijgen ook een grote rol in het Europese landbouwbeleid voor het invullen van de vergroening. Staatssecretaris Dijkema heeft al laten weten dat zij het agrarisch natuurbeheer buiten de Ecologische Hoofd Structuur geheel in handen wil leggen van de agrarische natuurverenigingen (in plaats van individuele agrariërs).

Voor agrariërs die suikerbieten en in mindere mate zetmeelaardappelen telen met behulp van eigen mechanisatie kan het aantrekkelijker worden om meer gebruik te gaan maken van cumelabedrijven. Ze kunnen hierdoor gemakkelijker wisselen tussen teelten.

Maurice Steinbusch secretaris sectie Agrarisch Loonwerk

CUMELA Nederland: géén discriminerende subsidieregelingen in POP 3

Afgelopen jaren heeft CUMELA de overheid meermaals gewezen op het discriminerende effect van subsidieregelingen in het huidige landbouwbeleid. Agrariërs die zelf mechaniseren, kwamen daarbij in aanmerking voor investeringssubsidies in trekkers, maaidorsers, bietenrooiers en machines met GPS-aansturing. Collega-agrariërs die bewust kozen om werkzaamheden te laten uitvoeren in loonwerk kwamen hiervoor daarentegen niet in aanmerking. CUMELA is content met het feit dat in het nieuwe landbouwbeleid (vanaf 2014) de zogeheten artikel 68-investeringssubsidies verleden tijd zijn in pijler 1 (inkomenstoelagen). Wel is ze bezorgd over de invulling van het nieuwe Plattelands Ontwikkelings Programma, POP 3 geheten. CUMELA heeft er bij het ministerie op aangedrongen ook in POP 3 geen discriminerende subsidieregelingen (investeringssubsidies) op te nemen, maar in te zetten op kennisverspreiding en innovatie.